

С Т А Н О В И Щ Е

ОТ ДОЦ. КРИСТИНА ПЕТРОВА ЗАХАРИЕВА
РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ“
Факултет „Обществено здраве и здравни грижи“,
Катедра „Медицински и клиничко – диагностични дейности“

**за дисертационен труд на Живка Георгиева Маргосян
на тема**

ПРОУЧВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА ПОДГОТОВКА НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ ПО ЗДРАВНИ ГРИЖИ ЗА РАБОТА В ДЕТСКА ЯСЛА

Научен ръководител
Доц. Анна Георгиева, д.оз.

За присъждане на образователната и научна степен „доктор“
в област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт
професионално направление 7.4.Обществено здраве
научна специалност: Управление на здравните грижи

Данни за процедурата

Живка Георгиева Маргосян е зачислена със заповед № Р-109-34 от 31.01.2020 г. като докторант в редовна форма на обучение в докторска програма по „Управление на здравните грижи“, Катедра „Здравни грижи“, Филиал Сливен към Медицински университет, Варна за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, по докторска програма „Управление на здравните грижи“.

С решение на Академичният съвет по протокол № 65/09.03.2023 г. на основание чл. 24, ал. 6 и чл. 30, ал. 3 от ППЗРАСРБ и чл. 68, ал. 1 от Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет Варна, по предложение № 031-65/23.02.23 г. от проф. Иван Александров, Живка Георгиева Маргосян е отчислена с право на защита със Заповед на Ректора на МУ-Варна № Р-109-196 от 16.03.2023 г.

Настоящото становище представям в качеството си на член на Научно жури, избрано и гласувано от АС на МУ - Варна (Протокол № 65/09.03.2023 г.) и назначено съгласно Заповед на Ректора на Медицинския университет - Варна № Р-109-196 от 16.03.2023 г. за осигуряване на процедура по защита на дисертационен труд на тема „Проучване на професионалната подготовка на специалистите по здравни грижи за работа в детска ясла“ на Живка Георгиева Маргосян, докторант в Катедра „Здравни грижи“, филиал – Сливен към Медицински университет – Варна. Съгласно протокол № 1/27.03.2023 г. от първо заседание на Научното жури съм определена да изготвя становище за дисертационния труд.

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е подготвен в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет - Варна.

Предложеният за защита дисертационен труд „Проучване на професионалната подготовка на специалистите по здравни грижи за работа в детска ясла“ е посветен на социално значим проблем, резултат на дългогодишна и целенасочена работа на *Живка Маргосян*.

Образование и обучение

Живка Маргосян през 1982 завършва ИПЗКССО „Д-р. Петър Берон“-гр. Сливен, специалност „Медицинска сестра –детски профил“, а през 1996 Полувисш медицински институт-Сливен с професионална квалификация-детска медицинска сестра, след което продължава устойчиво професионалното си развитие и обучение. През 2001 г. придобива образователно квалификационна степен бакалавър, специалност „Социални дейности“, през 2004 г. образователно-квалификационна степен магистър по „Финанси“ и „Стопанско управление - здравен мениджмънт“ във ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий“, и образователно-квалификационна степен магистър по „Управление на здравните грижи“ МУ-Варна, „Проф. д-р Параскев Стоянов“ през 2015 г.

Професионална реализация и академично развитие

От 1982 г. до 2015 г. работи като медицинска сестра в МБАЛ „Д-р И. Селимински“ – АД гр. Сливен -Инфекциозно отделение. От 2015 г. след конкурс - асистент в МУ-Варна, Филиал-Сливен.

От 31.01.2020 г. със заповед № Р-109-34 *Живка Маргосян* е зачислена като докторант в редовна форма на обучение в Докторска програма „Управление на здравните грижи“ към Катедра „Здравни грижи“, Филиал Сливен към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ Варна.

Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд, разработен от *Живка Маргосян* е със стандартната за професионалното направление структура и включва: въведение, първа глава „Литературен обзор“; втора глава „Цел, задачи, материали и методика на научното изследване“; трета глава „Резултати и обсъждане“; четвърта глава „Практически подходи за поддържане и усъвършенстване на педагогическата подготовка на специалистите по здравни грижи, работещи в детска ясла“, изводи, предложения приноси, заключение. Основният текст е 159 страници, включващи 42 фигури, 7 таблици и 7 приложения. Съдържанието отговаря на темата и отразява резултатите на направените изследвания от докторантката. Библиографската справка съдържа 247 заглавия от които 125 на кирилица и 122 на латиница.

Оценка актуалността на темата

Дисертационният труд на *Живка Маргосян* третира актуален, съществен и значим проблем свързан с повишаване нивото на педагогическата компетентност и квалификация на специалистите по здравни грижи работещи в детски ясли. В дисертационния труд се разглежда изграждането на професионални умения и компетенции както при специалистите по здравни грижи (медицински сестри, акушерки) така и при студентите с цел усъвършенстване на педагогическата им дейност която е неразделна част от професионалната им компетентност Това прави избраната тема актуална, интересна и дисертационна. Във въведението е представена социалната, научната и практико-приложната значимост на изследвания проблем.

Първа глава обхваща литературния обзор, посветен на различни аспекти на изучавания проблем. На база литературни източници авторката задълбочено е разгледала възникването и развитието на детските ясли като среда за обучение в ранна детска възраст, професионална подготовка на специалистите по здравни грижи за работа в детска ясла, международния опит - детските ясли като среда за обучение в ранна детска възраст, основните задачи, отговорности, педагогически функции и роли на специалистите по здравни грижи, работещи в детски ясли и педагогическата подготовка свързана с функциите на специалиста по здравни грижи по отношение на

неговата педагогическа дейност. Анализирани са международният опит за нормативното регулиране на изискванията за професионална подготовка на специалистите по здравни грижи. *Литературният обзор и библиографската справка са критерии за високото ниво на информираност и компетенции на докторантката по разглежданата тема.*

Методология и организация на проучването

Във втората глава прецизно са формулирани целта, задачите, обекта, предмета и обхвата на изследването, работните хипотези, източниците за събиране на информация, инструментариума на проучването и използваните методи. Основната цел е точно и ясно поставена: *„Да се проучи и установи състоянието на професионалната подготовка (с акцент върху педагогическата) на специалистите по здравни грижи, за работа в детска ясла и конкретизират възможностите за оптимизиране на тяхната педагогическа дейност“* и разработена е в осем коректно формулирани задачи, изпълнението на които отразява извършената от докторантката изследователска работа. Заложени са 3 работни хипотези. Методиката е подробно представена. В проучването са включени 577 респонденти разпределени в групи:

Студенти – 192 (97 специалност „Медицинска сестра“, 95 специалност „Акушерка“ - МУ Варна и филиали на МУ Варна (Шумен, Сливен, В.Търново).

Специалисти по здравни грижи – 164 (134 медицински сестри и 30 акушерки - Сливен, Варна, Велико Търново и Шумен).

Педагози – 15 (детски ясли в Сливен, Варна, Велико Търново и Шумен)

Родители – 175 (Сливен, Варна, Велико Търново и Шумен)

Експерти – 31 (4 ръководители на Филиал „Детски ясли“; 17 директори; 10 хабилитирани преподаватели - МУ Варна и филиали на МУ Варна).

Представена е в детайли организацията на проучването – предмет, обект, обем, етапи, методи, логически и технически единици и инструментариум.

Използваните методи документален, статистически и социологичен са детайлно представени. Инструментариумът е собствено разработен - четири анкетни карти и въпросник за полуструктурирано интервю за експертна оценка на директори на ясли, директори на общински дирекции по здравеопазване и хабилитирани преподаватели участващи при формирането на професионалната подготовка на студенти, специалност „Акушерка“ и „Медицинска сестра“.

Проучването е проведено след одобрение от Комисия по етика на научните изследвания при Медицински университет – Варна с Решение № 115/31.03.2022 г.; извършено е самостоятелно в пет етапа в периода 15.02.20 г.-15.10.22 г. градовете Варна, Сливен, Шумен и В.Търново.

Третата глава представя резултатите от собственото проучване, разкрива реалното състояние на проблема в практиката, предоставя получените резултати от констатиращото изследване. Направен е задълбочен анализ на резултатите. Представена е теоретична, математическа, статистическа обработка и интерпретация на емпиричните данни.

В четвърта глава на дисертационния труд са представени практическите подходи за поддържане и усъвършенстване на педагогическата подготовка на специалистите по здравни грижи, работещи в детска ясла, изводите, препоръките и приносите. От направеното теоретично проучване и емпирично изследване са формулирани 11 извода които в синтезиран вид отразяват резултатите от проучването. Изводите отразяват реализирането на поставените задачи на проучването.

Приноси с теоретико-познавателно характер

Направено е проучване на професионалната подготовка на специалистите по здравни грижи за работа в детска ясла с акцент върху педагогическата.

Направен е задълбочен анализ на удовлетвореността на родителите от професионалните компетентности на специалистите по здравни грижи свързани с възпитанието, грижите и обучението на децата в детската ясла, както и от взаимодействието им със здравните специалисти.

Разработени са авторски модели на система за контрол и оценка на педагогическата дейност, на система за оптимизиране на педагогическата дейност и единен модел на система за следдипломно обучение на медицинските специалисти, работещи в детската ясла.

Приноси с практико-приложен характер

Разработените практически подходи за поддържане и усъвършенстване на педагогическата подготовка на специалистите по здравни грижи, работещи в детска ясла имат висока практическа стойност.

Основа за бъдещи проучвания са установените закономерности проследяващи изследваните процеси.

Бих препоръчала *Живка Георгиева Маргосян* да подготви информационен материал по темата в подходяща форма за специалисти по здравни грижи и студенти който ще допринесе за надграждане на професионалните умения и компетенции, и оптимизиране на учебния процес

Докторантката е представила три научни публикации във връзка с темата на дисертационния труд, използва английски и руски език.

Авторефератът отговаря по структура на общоприетите изисквания. Съдържанието на дисертационния труд е отразено пълно и точно. Представени са най-съществените резултати и установените зависимости, както и изводите, приносите, и препоръките от проучването.

Заключение

Представеният дисертационен труд „Проучване на професионалната подготовка на специалистите по здравни грижи за работа в детска ясла“ показва задълбочено владение на изследваната материя от докторантката. Оценявам значимостта и актуалността на дисертационния труд“, и счита че ще допринесе за оптимизиране на педагогическата дейност на специалистите по здравни грижи работещи в детска ясла. При разработване на дисертационния труд докторантката демонстрира умения за прилагане на методологията на научно-изследователската работа. Проведеното изследване отговаря на поставените задачи.

На основание на горепосоченото давам своя положителен вот и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, в професионално направление 7.4 Обществено здраве и научна специалност „Управление на здравните грижи“ на *Живка Георгиева Маргосян*.

14.04.2023 г.

Русе

Изготвил становището:

Доц. Кристина Захариева, дп